Natuurmonitoring

Resultaten 2021

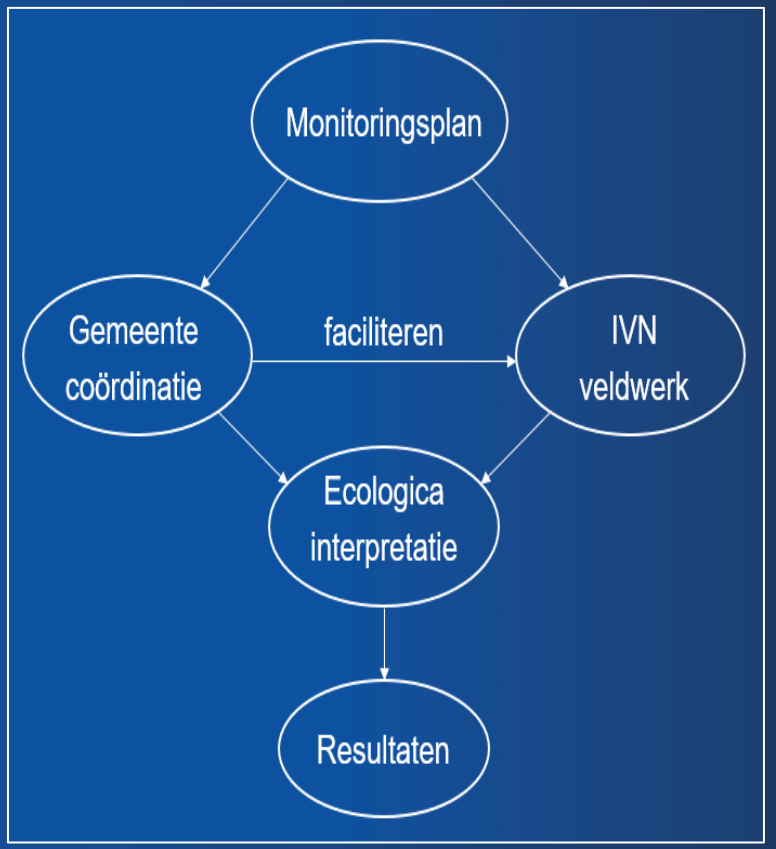


Presentatie commissie RD
18 mei 2022

Laarbeek
Waterpoort
van de Peel

Sturen op resultaat / aanpak

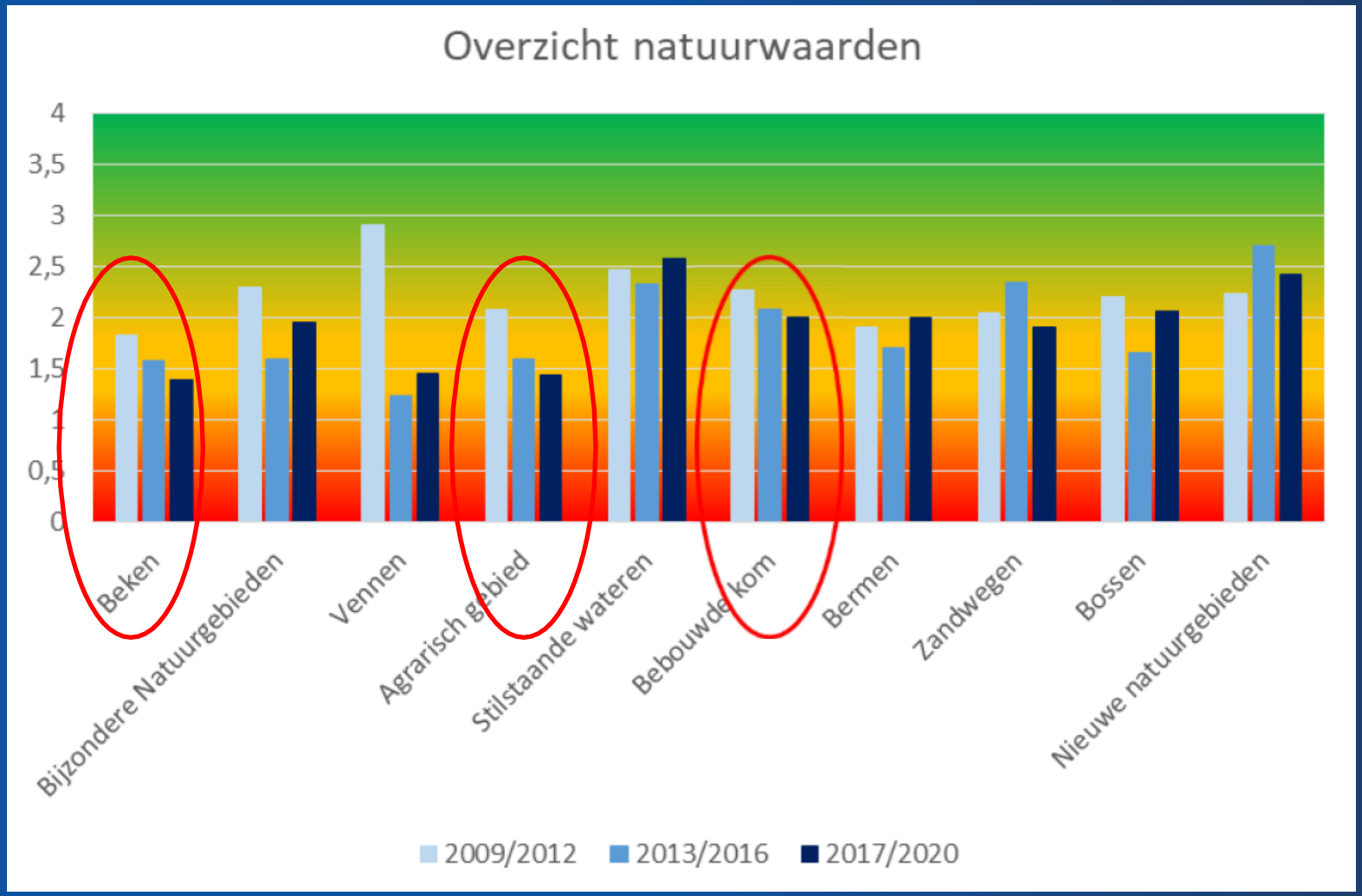
- Inzicht krijgen in de natuurwaarden in Laarbeek (nulmeting) en de veranderingen daarin in de loop van de tijd (monitoring).
- Meten effecten van ons beleid en kunnen sturen op resultaat.
- De monitoringsmethodes moeten goed, duidelijk en consequent zijn. Geen appels met peren vergelijken en dan conclusies trekken.
- Sinds 2010 monitoren op diverse soorten planten en dieren om 10 verschillende doelen te meten.



10 doelstellingen monitoren

- In het Natuurnetwerk Brabant (voorheen EHS):
  - natuurontwikkeling beken en beekdalen.
  - in stand houden bijzondere natuurwaarden/natuurgebieden.
  - natuurherstel in vennen.
- Buiten het Natuurnetwerk Brabant (voorheen EHS):
  - toename natuurwaarden in agrarisch gebied.
  - stimuleren natuurwaarden in poelen en stilstaande wateren.
  - toename natuurwaarden bebouwde kom.
- Groen- en natuurbeheer gemeente:
  - toename natuurwaarden van ecologische bermen.
  - toename natuurwaarden van zandwegen.
  - toename natuurwaarden van bossen en bosranden.
  - toename natuurwaarden in gemeentelijke natuurgebiedjes.
- Goed (3-4) → Redelijk (2-3) → Matig (1-2) → Slecht (0-1)

De resultaten (achteruitgang)



Duiding achteruitgang

Beken:

- Verdroging in droge zomers, geringe variatie in stroomsnelheid en te weinig landschapselementen.
- Waterkwaliteit (vermesting, toxische effecten) → KRW.
- Beekherstelprojecten belangrijk!

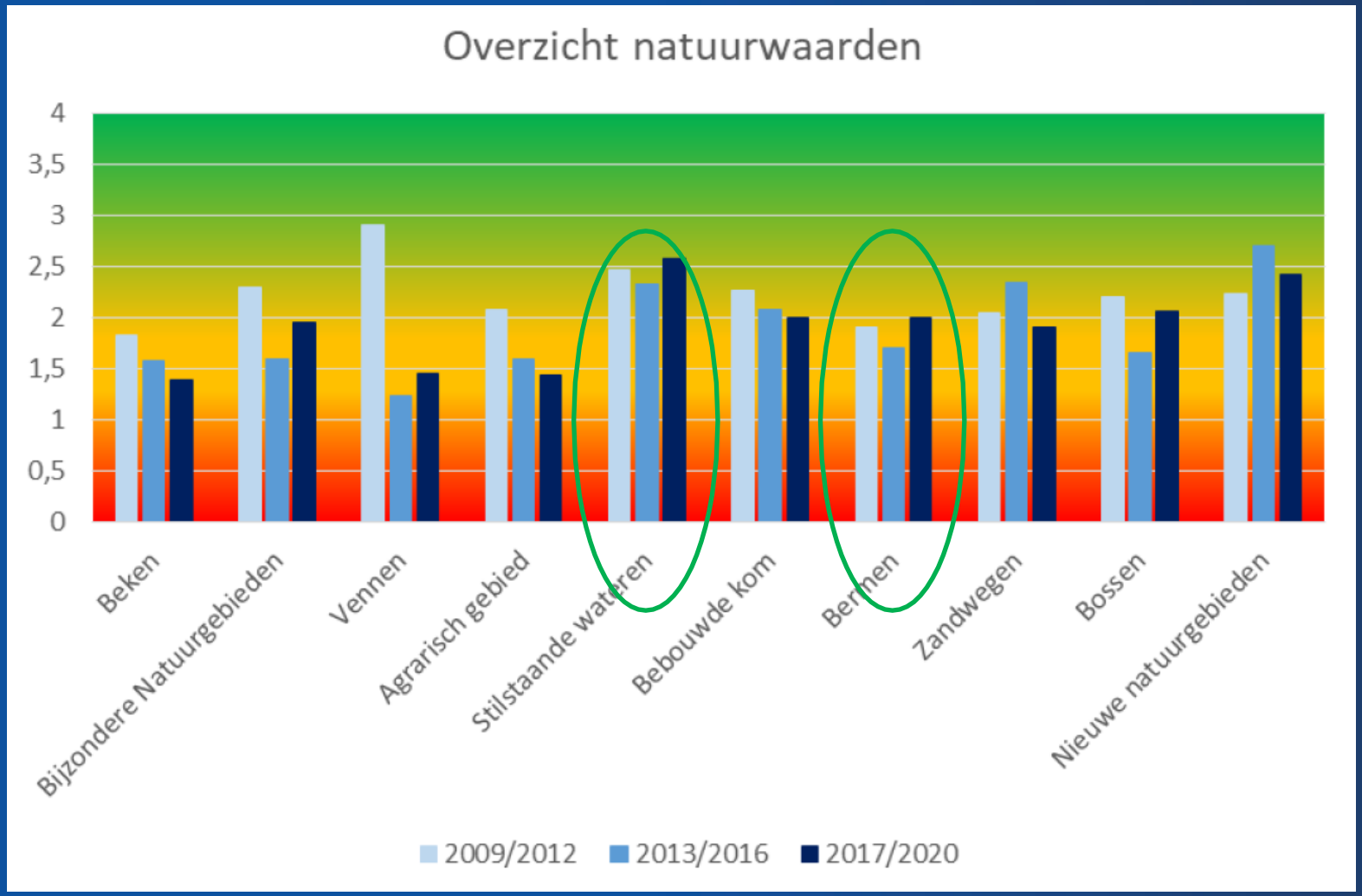
Agrarisch gebied:

- Alle gemonitorde soorten laten dalende trend zien.
- Boerenlandvogels blijft stabiel op slecht-matig.
- Intensiteit landbouw op gespannen voet met natuurwaarden, ondanks aanleg/beheer landschapselementen.

Bebouwde kom:

- Score bepaald door alleen vogels, effect biodiversiteitsverhogende maatregelen (nog) niet gemeten.

De resultaten (vooruitgang)



Duiding vooruitgang

- Dit zijn de enige twee doelen die nu hoger scoren dan beide eerdere metingen.
- Hier is sprake van een positieve trend.

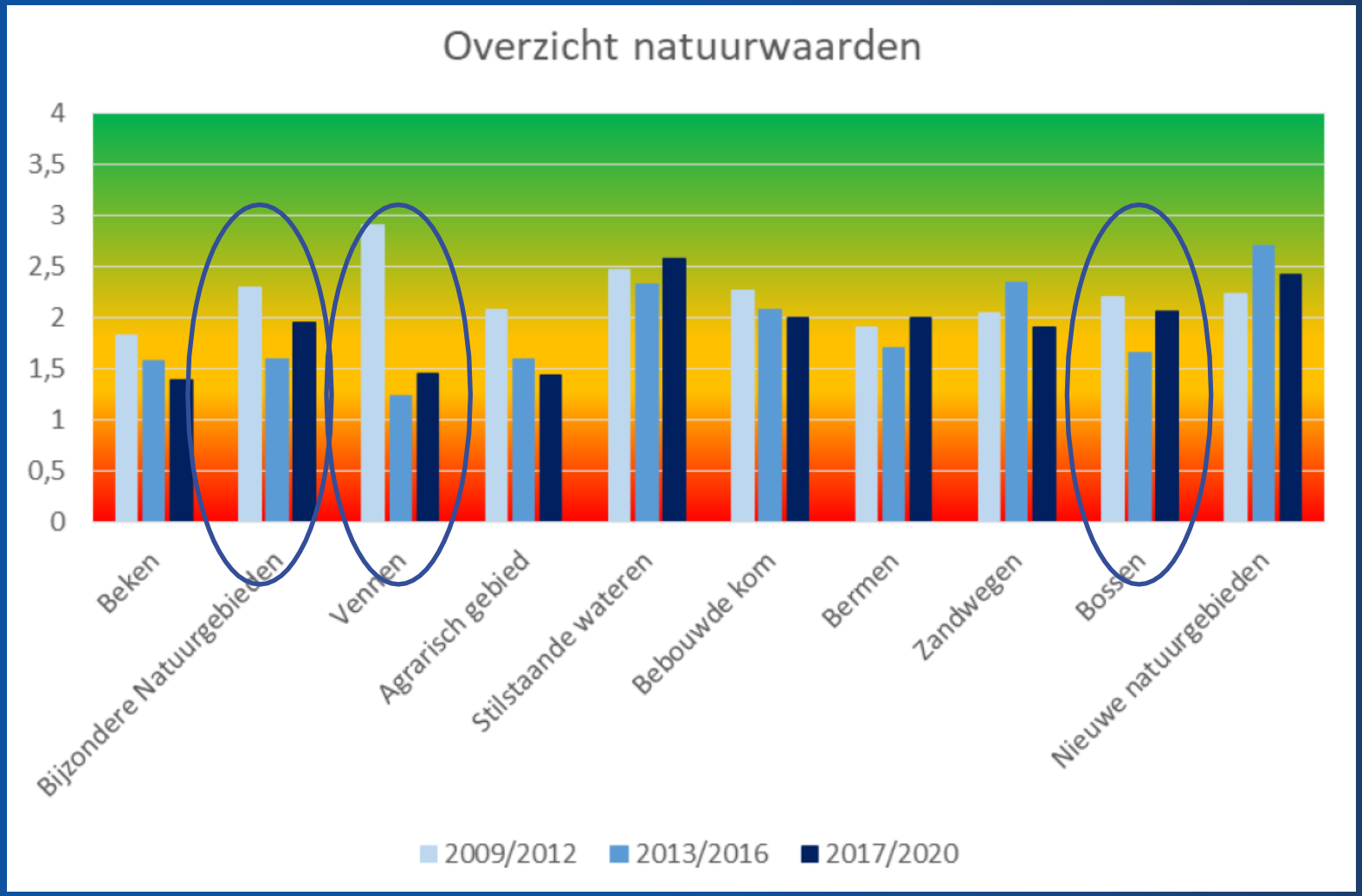
<u>Poelen en stilstaande wateren:</u>

- Algemene soorten komen volop voor, zeldzamere soorten incidenteel.
- Belangrijk om beheer te continueren en toe te spitsen op bijzondere soorten.

<u>Bermen:</u>

- Aantal slecht scorende bermen verminderd, maar aantal goed scorende bermen groeit nog niet. Wel positieve ontwikkeling.
- Belangrijk om het verschralingsbeheer te continueren.

De resultaten (omgebogen trend)



Duiding omgebogen trend

- Toevoeging SNL-monitoring trekt scores vanaf 2e periode omlaag (reset). Er is geen sprake van een reële natuurwaardedaling, de trend is positief.
- Scores sterk gebaseerd op vlinders, zomers waren gunstig voor vlinders.

Bijzondere natuurgebieden:

- Betreft: Moorselen, Ruweeuwsels en De Biezen.
- Ruweeuwsels en De Biezen ontwikkelen positief. Moorselen zorgelijk door verdroging, stikstofdepositie en geïsoleerde ligging. Hydrologie op orde brengen en intensiever gefaseerd maaibeheer.

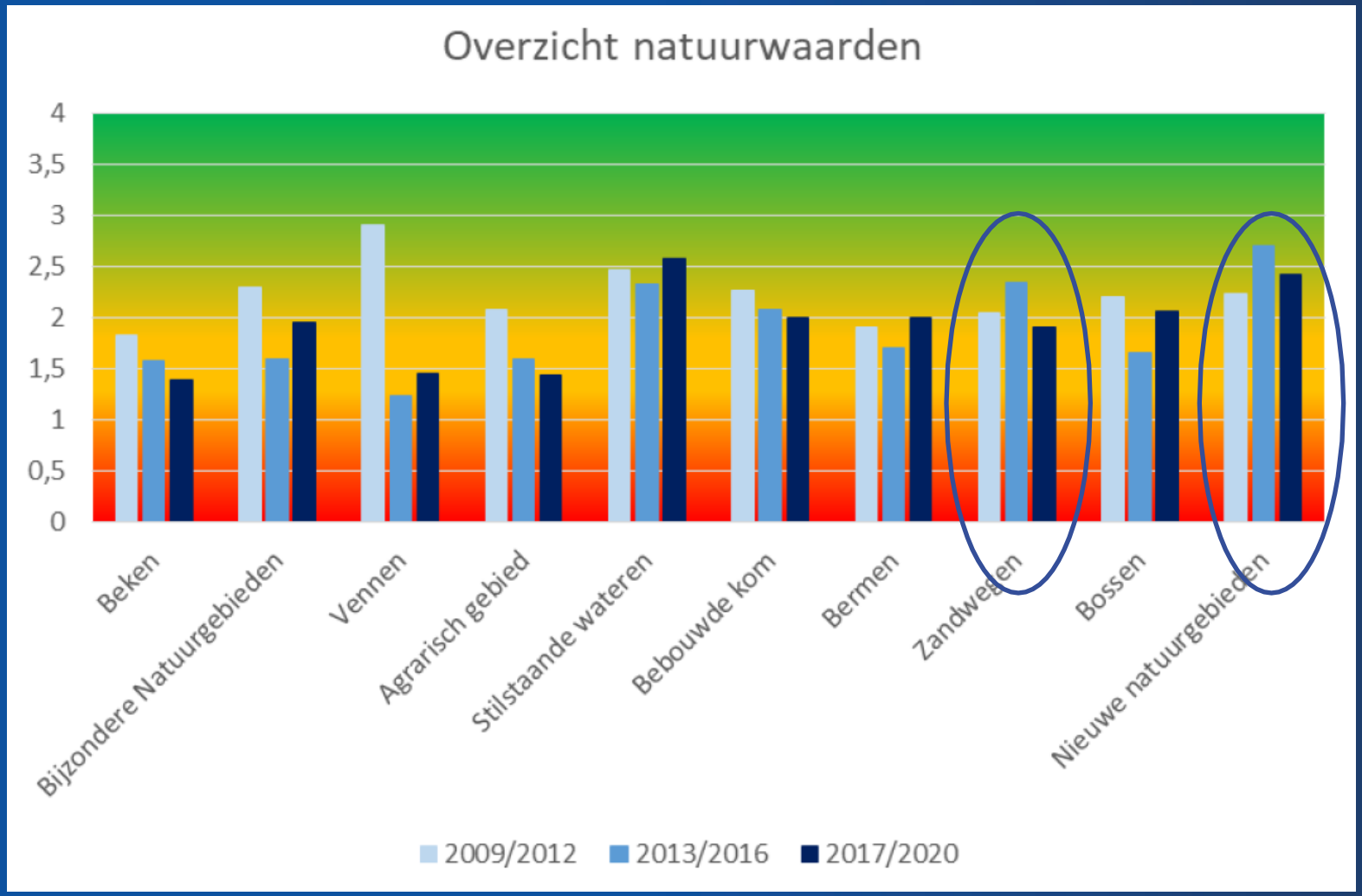
Vennen:

- SNL-monitoring trekt score omlaag, ondanks voorkomen bijzondere soorten: levendbarende hagedis, nachtzwaluw.
- Vossenbergven nog te 'nieuw' voor goede natuurscore.
- Vennen kwetsbaar voor verdroging en luchtverontreiniging.
- Kleinschalig en gefaseerd onderhoud belangrijk!

Bossen:

- Aandacht voor bosrandontwikkeling nodig.

De resultaten (geen stabiliteit)



Duiding geen stabiliteit

- Doelen die na dalende trend weer stijgen.
- Zandwegen en nieuwe natuurgebieden zijn erg kwetsbaar en erg gevoelig voor beheerfouten en omgevingsinvloeden.

<u>Zandwegen:</u>

- Daling na oorspronkelijk stijging als gevolg van te rigoureus schaven, minder akkerranden en droge zomers. Aantal vlinders gehalveerd.
- Boerenlandvogels blijft stabiel op net redelijk. Aantal soorten licht gestegen, aantal vogels structureel afgenomen.
- Belangrijk om gefaseerd te blijven maaien en ook schaven gefaseerd uit te voeren (niet alles tegelijk).
- Akkerranden tegen zandpaden hebben flinke meerwaarde.

<u>Nieuwe natuurgebieden:</u>

- Achteruitgang in planten, vlinders en vogels. Desondanks redelijk.
- Sterke invloed uit de omgeving door geringe omvang.

Algemene conclusies

- Wisselend beeld met scores tussen ‘matig’ en ‘redelijk’. Nergens geldt de score ‘goed’.
- Met name de natuurwaarden in beken, het agrarisch gebied en de bebouwde kom lopen achteruit.
- Maatregelen en gericht beheer werpen vruchten af (poelen, bermen, bossen, vennen, natuurgebiedjes).
- Alles is erg kwetsbaar, er hoeft maar iets te gebeuren of fout te gaan en score gaat meteen omlaag.
- Huidige agrarische bedrijfsvoering heeft, ondanks lokale positieve ontwikkelingen, als geheel nog een te sterk negatief effect op de natuurwaarden.

Aanbevelingen

- Verminderen intensiteit landbouw, meer natuurinclusief met meer ruimte voor landschapselementen, akkerranden, enz.
- Beter vasthouden van water en beekherstel.
- Meer natuurinclusief bouwen, plaatsen nestkasten en geven van voorlichting.
- Gericht beheer blijven uitvoeren, waar nodig kleinschalig en gefaseerd.
- In de Moorselen beheer intensiveren en oorzaken van vermesting en verdroging aanpakken.

- Verbeteren natuurwaarden bebouwde kom → relatie met herziening groenbeleid/-beheer.
- Aandacht voor gemotiveerd houden vrijwilligers.

Beheerovereenkomst Bosgroep

- Vorige zesjarige beheerovereenkomst met de Bosgroep liep af, keuzemoment voor verlenging.
- Alle beheerplannen geactualiseerd en aangevuld met nieuw aangelegde bos en natuur.
- In Mariahouts bos meer omvorming naar natuurbos;
  → beter tegen klimaatverandering en verzuring.
  → invulling gegeven aan EVZ aan de zuidrand.
- Beter afwegingskader voor recreatieve ontwikkelingen.



Wat regelt de beheerovereenkomst?

- De verantwoordelijkheden van gemeente en Bosgroep.
- Welk onderhoud wordt waar gedaan en het kwaliteitsniveau.
- Inzet vrijwilligers.
- Aanbestedingen conform gemeentelijk aanbestedingsbeleid.
- Bosgroep gemachtigd om subsidies aan te vragen.
- De kosten en inzet van de beheerreserve.

Voordelen beheerovereenkomst

- Continuïteit voor de langere termijn.
- Specialistische kennis binnen handbereik en op afroep beschikbaar.
- Door bundeling van werkzaamheden kunnen we goedkoper werken.
- De gemeente blijft altijd “baas in eigen bos”, koers kan altijd bijgesteld worden.
- De gemeente blijft altijd baas over eventuele exploitatieoverschotten.

Einde presentatie